Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

Dnro 746/03/2017

9.10.2017

Eduskunnan verojaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2018 tuloveroasteikkolaiksi sekä laiksi tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan verojaosto on pyytänyt Suomen Kuntaliitolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle vuoden 2018 tuloveroasteikkolaiksi sekä laiksi tuloverolain muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä esitetään kevennyksiä ansiotuloverotukseen vuodelle 2018. Veronkevennyksillä estetään verotuksen kiristyminen keskimääräisen ansiotason nousun johdosta ja toisaalta kompensoidaan palkansaajille kilpailukykysopimuksen perusteella korotettavien palkansaajamaksujen nousu siten, että palkkatulon verotus pysyy suurin piirtein vuoden 2017 tasolla.

Hallituksen esityksen mukaiset veroperustemuutokset vähentävät kunnallisveron tuottoa verovuonna 2018 noin 182 miljoonalla eurolla. Hallitus on hallitusohjelmassa luvannut korvata kunnille veroperustemuutoksista syntyvät verotulojen menetykset kokonaisuudessaan. Linjaus on kuntatalouden kestävyyden kannalta erittäin tärkeä.

Veronkevennykset lisäävät työnteon kannustavuutta ja palkansaajien ostovoimaa. Ottaen lisäksi huomioon se, että tästä seuraavat menetykset kompensoidaan kunnille, niin toimenpiteitä on pidettävä kannatettavina.

Hallituksen esityksen lisäksi kunnallisveron tuottoon vaikuttaa ensi vuonna aiemmin tehdyt päätökset. Kunnallisveron tuottoa lisää asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen (+13 milj.€) sekä lapsivähennyksen voimassaolon päättyminen (+38 milj.€) vuoteen 2017. Valtionosuusjärjestelmässä on veroperustemuutosten perusteella esitetty kompensoitavaksi siten 131 milj. €.

Varsinaisten veroperustemuutosten lisäksi on kuitenkin muita päätösperusteisia muutoksia, jotka heikentävät kuntien veropohjaa. Kunnallisveron tuottoa vähentää edelleen kilpailukykysopimukseen liittyvät palkansaajamaksujen korotukset. Palkansaajien maksukorotukset, lomarahojen leikkaus ja työajan pidentämisestä syntyvät toimintamenosäästöt alentavat kuntatalouden verotuloja noin 500 milj. eurolla vuoden 2018 tasolla. Vuoteen 2017 verrattuna kuntien verotulot jäävät noin 100 milj. euroa alhaisimmiksi.

Veroperustemuutosten vaikutukset kunnallisverotuksessa (miljoonaa euroa)	2018
Kuntien osuus ati/khi-tarkistuksesta (asteikon muutos, perusvähennyksen ja työtulovähennyksen korotus)	-51
Asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen	+13
Lapsivähennyksen päättyminen	+38
Veronkevennykset:	-131
josta työtulovähennyksen korotus	-115
josta perusvähennyksen korotus	-16
Kiky-sopimukseen liittyvät muutokset, jotka ei kompensaation piirissä:	
Palkansaajien päiväraha-, sairausvakuutus-, työttömyysvakuutus- ja työeläkemaksun korotus	-115
TA-maksujen alenemisen vaikutus yhteisöveron tuottoon	+28
Työajan pidennyksen vaikutus verotuloihin	-17
KAIKKI YHTEENSÄ	**-235**
Esitetty kompensoitavaksi valtionosuuksien lisänä	**-131**

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14
00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki

Puhelin 09 7711
Telefax 09 771 2291
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi
www.kunnat.net

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14
00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors

Telefon 09 7711
Telefax 09 771 2291
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi
www.kommunerna.net

Kuntatalous vahvistui - haasteet edelleen suuret

Viime vuonna kuntatalouden vuosikate vahvistui ja tilikauden tulos nousi peräti 1,1 miljardiin euroon.

Positiivinen kehitys johtui pääosin kuntasektorin toimintamenojen historiallisen maltillisesta kasvusta. Menojen kasvua hillitsivät muun muassa kuntien omat sopeuttamistoimenpiteet, kilpailukykysopimukseen liittyvien alentuneiden lomapalkkavarausten kirjautuminen vuodelle 2016 sekä muut sopeutustoimet. Myös verorahoitus kehittyi hivenen edellisvuotta paremmin.

Kuntatalouden investointimenot pysyivät korkeina. Tästä huolimatta velkaantumisen kasvu hidastui ja investointien omarahoitusosuus nousi jo yli 70 prosentin.

Tänä vuonna odotettua myönteisempi talouskehitys on nostanut erityisesti kuntien yhteisöveroennusteita. Lähivuosien kuntien tuloennuste on kuitenkin vaimea, sillä kiky-sopimus heikentää kuntien veropohjaa. Tulopohjan kehitystä hidastavat myös useat valtionosuuksiin kohdistetut leikkaukset. Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus vuonna 2018 on noin 130 miljoonaa euroa kuntataloutta heikentävä.

Vuonna 2018 kuntien talousnäkymien ennakoidaankin heikkenevän ja palautuvan vuoden 2016 tasolle. Leikkaukset ja kilpailukykysopimuksen muut tulopohjan heikennykset asettavat taloudellisesti heikommin toimeentulevat kunnat vaikeaan asemaan. Talouskasvun voimistuminen saattaa jopa lisätä eroja kuntakentän sisällä.

Kuntaliitto on huolissaan siitä, että verotuksessa niin tulosta kuin verostakin tehtäviin vähennyksiin ehdotettujen muutosten (sekä kilpailukykysopimuksen aiheuttamien maksujen muutosten) johdosta kunnallisverotuksessa tehtävien vähennysten suhteellinen osuus tulee edelleen nousemaan vuonna 2018.

Kunnallisverotuksessa puhutaan ns. efektiivisestä veroasteesta jolla kuvataan veronalaisten ansiotulojen ja maksuunpantavan kunnallisveron suhdetta. Keskimääräinen nimellinen kunnallisveroaste oli vuonna 2016 19,87 % ja efektiivinen veroaste arviolta 14,82 %. Vuonna 2017 keskimääräinen veroaste nousi 19,91 %:in, mutta vähennysten suuren kasvun johdosta efektiivinen veroaste laski 0,35 prosenttiyksikköä 14,47 prosenttiin. Maksujen nousun ja esitettyjen veronkevennysten johdosta efektiivisen veroasteen ennustetaan ilman veronkorotuksia laskevan ensi vuonna 14,42 %:in. Tämä johtaa siihen, että yksittäisissä kunnissa nimellisen ja efektiivisen veroasteen välillä kasvaa entisestään ja on ensi vuonna suurimmillaan jo yli 9 prosenttiyksikköä. Tätä voidaan pitää ongelmallisena, niin kuntien talouden näkökulmasta kuin sitten veronmaksajienkin näkökulmasta. Kunnallisveroveroprosentin keskimääräisen tuoton lasku johtaa kunnallisveroprosenttien erojen kasvuun kuntien kesken sekä suurempiin kertakorotuksiin kunnallisveroprosenteissa.

Oikeudenmukaisuuden kannalta olisi tärkeää pitää huolta siitä, ettei eriarvoisuus kuntien ja kuntalaisten välillä kasva liian suureksi. Kunnallisveron veropohjasta on pidettävä huolta. Vähennyksiä on mahdollista jossain määrin siirtää nykyistä enemmän valtionverotukseen. Kuntataloutta ei tule heikentää valtion toimenpiteillä.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jukka Hakola
Kehittämispäällikkö, verotus